ŞİRK NEDİR?

MÜŞRİK KİMDİR?

Orijinal Adı:
Şirk Nedir? Müşrik Kimdir?

Yayına Hazırlık:
Tevhîd ve Sünnet

Kapak:
Adamakıllı Ad Works & Prepress

Yayın No:
5

Baskı-Cilt:
Mavera

Üçüncü Baskı
Ocak 2013/Rebiulevvel 1434
İzin Almak Şartıyla Hiçbir Hakkı Mahfûz Değildir.

TEVHİD VE SÜNNET YAYINEVİ
BURSA: Anadolu mah. Petrol sk. Pehlivan Apt. No: 11/3
Yıldırım/BURSA Tlf: (0224) 363 24 06
İSTANBUL: Kayışdağı mah. Akyazılı cad. 48/B Kat: 3
Ataşehir/İSTANBUL (0216) 314 95 81
www.tevhidvesunnet.net

ŞİRK NEDİR?
MÜŞRİK KİMDİR?

Hüseyin Cinisli

دار التوحيد والسنة
tevhid ve sünnet

بسم الله الرحمن الرحيم

ÜÇÜNCÜ BASKI MÜNASEBETİYLE

"De ki: Hamd olsun Allah'a. Selâm olsun seçkin kıldığı kullarına. Allah mı hayırlı yoksa ortak koştukları mı?" [Neml, 59]

Hamd olsun Allah'a. Mütevâzi, ama içeriğindeki âyetler, hadîsler ve ehl-i ilmin istidlâlleri ve istinbatları dolayısıyla, pâhâ biçilemeyecek kadar değerli olan kitapçığımızın yeni baskısı ile bizi sevince boğdu. O'nun yardımı ve desteği olmasaydı, elbette bu hayır gerçekleşmez, bu başarıya erişilmezdi. Daha doğrusu, ***min ğayri havlin minnâ ve la kuvve:*** Biz ne bir çaba, ne de bir kuvvet sarfettik, hepsi O'nun ikrâm ve ihsânı… Hamd olsun Allah'a… O, ***el-ğaniyyu'l-hamîd*** olana…

Yüce Allah'a hamd ettikten, üzerimdeki ni'metini i'tiraf ettikten sonra; bu kitapçığı defalarca okuyup noktalama işaretleri ve yazım kuralları açısından tashîh eden ve kitabın içeriği hakkında yol gösterici görüşlerinden faydalandığım değerli arkadaşlarıma teşekkür ederim. Kitabın basımı, satılması, insanlara ulaştırılması için gayret eden bütün kardeşlerime de teşekkür ederim.

Rabbim ‘azze ve celle’den tekrar, bu küçük amelimi kabul buyurmasını, bunu benim için bir sadaka-i câriye kılmasını, bu kitapçığı tevhîdinin ve dîninin yükselmesi için güçlü bir vesîle yapmasını niyâz ediyorum. Ve sallallahu alâ nebiyyinâ Muhammedin ve alâ âlihi ve sahbihi ecmaîn.

Hüseyin Cinisli

Muharrem, 1434

بسم الله الرحمن الرحيم

SUNUŞ

Hamd, gökleri ve yeri yaratan, karanlıkları ve nûru var eden Allah'a âittir. Bununla birlikte kâfirler başkalarını Allah'a denk tutuyorlar. [6/En'âm, 1] Allah'ın elçisi, peygamberlerin sonuncusu, ibâdet ehlinin önderi, Abdullah oğlu Muhammed'e, tertemiz âilesine ve ashâbına salât ve selâm olsun.

Bu kitapçığın ismi, "Şirk Nedir? Müşrik Kimdir?" yerine, şu isimlerden biri de olabilirdi: "Lâ ilâhe illallah'ın Hakîkati", "Peygamberler Neden Gönderildi?", "Onlara Neden Müşrik İsmi Verildi?", "Peygamberimiz ile Kavmi Arasındaki Çekişmenin Sebebi", "Rasûlullah Onlarla Neden Savaştı?", "İslâm Nedir?" Bu sıraladığımız şeylerin cevapları birbiriyle öylesine iç içedir ki, birine verdiğiniz cevap diğerlerinin de cevabını içerir. Hepsine ayrı ayrı cevap vermeye kalkışırsanız, verilen cevaplar pek çok nokta i'tibâriyle birbirinin aynı gibi olacaktır. Bu küçük kitapçığın, yukarıda sıraladığımız ve hayatî önem taşıyan mes'elelerin tümüne, nisbî bazı cevaplar içerdiğini rahatlıkla söyleyebiliriz. Hatta bu kitapçıkta; "Lâ ilâhe illallah" ın bâtıl tefsîrlerine, hususen "Lâ ilâhe illallah" ı "Allah'tan başka yaratan, kâinâtı sevk ve idâre eden bir Rabb yoktur" sözleri ile tefsîr eden, –Allah şerlerinden

korusun- kelamcılara ve "Lâ ilâhe illallah"ı "Hâkimiyyet Allah'ındır. O'ndan başka hüküm koyucu yoktur" sözleri ile tefsîr eden, –Allah şerlerinden korusun- dînin ideolojik yorumcularına, zımnî olarak reddiyye vardır. el-Hamdu lillah

Bu kitapçığı, Ehl-i Sünnet'in gözbebeği, Muslih, Müceddid ve İmâm ***Şeyhulislâm Muhammed b. Abdilvahhâb et-Temîmî en-Necdî*** rahimehullah'ın "*el-Kavâidu'l-Erbaa*" isimli küçük risâlesini esas alarak hazırladım.

Rabbim 'azze ve celle'den niyyetimi bütün şirk şâibelerinden yana temiz kılmasını, amelimi kabul buyurmasını, sırf O'nun hoşnutluğu için yapılmış işlerin arasına katmasını, benimle ateş arasında bir engel yapmasını diliyorum. Şüphesiz O her sesi işiten, her niyyeti bilen, her şeyi yapmaya güç yetirendir. Efendimiz Muhammed'e, eşleri olan annelerimize, zürriyetine, ashâbına ve kıyâmete dek onun yolundan gidenlere salât ve selâm olsun.

Hüseyin Cinisli

6 Şaban 1428/İstanbul

huseyincinisli@hotmail.com

ŞİRK NEDİR? MÜŞRİK KİMDİR? DÖRT KÂİDE

Hamd, göklerde ve yerde ne varsa hepsinin sahibi olan Allah'a âittir. Âhirette de hamd O'nundur. O Hakîm ve Habîrdir. [34/Sebe, 1] Salât ve selâm peygamberlerin önderi, yaratılmışların en fazîletlisi, Abdullah oğlu Muhammed'in, tertemiz âilesinin ve ashâbının üzerine olsun.

Şirk: Affedilmeyecek Suç!

Ey kardeşim! Rabbimiz Allah'ın âyetleri ile seni uyarmak ve öğüt vermek için bu satırları kaleme alıyorum. Ey âhiretini düşünen, ateşe girmekten korkan, cenneti isteyen kul! Yüce yaratıcımızın şu buyruklarına kulak ver ve üzerlerinde iyice düşün!

﴿وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٦٥﴾﴾

«Andolsun ki sana da (ey Rasûlüm) senden önceki (peygamber)lere de şöyle vahyedildi: "Eğer şirk koşarsan, yemin olsun ki amelin

büsbütün boşa gider ve kesinlikle hüsrâna düşenlerden olursun."» [39/Zümer Sûresi: 65][1]

Ey kardeşim! Yüce rabbimizin bütün peygamberlere ve peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem'e nasıl hitâb ettiğini düşün! Onlar için yapılan bu uyarıya biz onlardan daha muhtaç değil miyiz? Ne acı bir gerçek ki, ilim adamı kılığındaki bazı yol kesiciler, dün ve bugün insanların en çok ihtiyaç duyduğu bu uyarıyı umursamaz olmuşlardır. Ne nefislerine ne de başka insanlara böyle bir uyarıda bulunmazlar. Hatta onlara göre şirk, ümmetin öncelikli meselesi değildir. Fe-subhânallah!

Âyetten açıkça anlaşıldığı gibi, şirk günahını işleyen kişinin bütün ibâdet ve taatleri geçersizdir. O kişinin artık namazının, zekâtının, orucunun, haccının ve sâir amellerinin; bu amellerde oldukça gayretli olmasının bir anlamı yoktur. Amellerinin tamamı yok olmuş ve ebedî hüsrânı hak etmiştir. Vay hâline o kimsenin! Kıyâmet günü emekleri tümüyle boşa gitmiş, elleri boşboş kalmış, hiçbir ameli dikkate alınmadan ebedî

(1) Müfessirlerin İmâmı İbn Cerîr et-Taberî rahimehullah bu âyetin tefsîrinde şöyle demektedir: «**"Sana da senden öncekilere de şöyle vahyedildi"** Yani, ey Muhammed [sallallahu aleyhi ve sellem], rabbin sana ve senden önceki rasûllere vahyetti. **"Eğer şirk koşarsan"** Yani, Ey Muhammed! [sallallahu aleyhi ve sellem] eğer Allah'a herhangi bir şeyi şirk koşacak olursan, kesinlikle bütün amellerin boşa gider.» Bkz: *Tefsîru't-Taberî*, ilgili âyetin tefsîri.

kalmak üzere cehenneme atılmıştır. Şirkin ne kadar korkunç bir günah olduğunu anlaman için bu âyet yetmez mi?

﴿وَلَوۡ أَشۡرَكُواْ لَحَبِطَ عَنۡهُم مَّا كَانُواْ يَعۡمَلُونَ ٨٨﴾

«Andolsun ki eğer (o rasûller) şirk koşmuş olsalardı, bütün amelleri boşa giderdi.» [6/En'âm Sûresi: 88][1]

Allah bu sûrede, birbiri ardınca rasûl ve nebîleri zikretmiş, onlar hakkında pek çok övgülerde bulunmuştur. Zikredilen nebî ve rasûller şunlardır: İbrâhîm, İshâk, Ya'kûb, Nûh, Dâvûd, Suleymân, Eyyûb, Yûsuf, Mûsâ, Hârûn, Zekeriyyâ, Yahyâ, 'Îsâ, İlyâs, İsma'îl, Elyesâ, Yûnus, Lût. –aleyhimu's-salâtu ve's-selâm- Rabbimiz rasûl ve nebîler hakkındaki yüce buyruklarını şöyle tamamlamıştır. "Eğer şirk koşsalardı, bütün amelleri boşa giderdi." Allah'a yemin olsun ki bunda, düşünenler için büyük bir ibret vardır.

﴿وَإِذۡ قَالَ لُقۡمَٰنُ لِٱبۡنِهِۦ وَهُوَ يَعِظُهُۥ يَٰبُنَيَّ لَا تُشۡرِكۡ بِٱللَّهِۖ إِنَّ ٱلشِّرۡكَ لَظُلۡمٌ عَظِيمٞ ١٣﴾

(1) İmâm İbn Cerîr et-Taberî rahimehullah bu âyetin tefsîrinde şöyle demektedir: «Eğer [daha önceki âyetlerde] isimlerini zikrettiğimiz bu peygamberler Rab'lerine şirk koşsalar, O'nunla birlikte başkasına da ibâdet etselerdi, işledikleri amellerin hepsi bâtıl olur ve ecirleri yok olurdu. Çünkü Allah şirk ile birlikte hiçbir ameli kabul etmez.» Bkz: *Tefsîru't-Taberî*, ilgili âyetin tefsîri.

«Hani Lukmân da oğluna şöyle demişti –ona nasihat ediyordu-: "Yavrucuğum! Allah'a şirk koşma, çünkü şirk çok büyük bir zulümdür."»[31/Lukmân Süresi: 13][1]

(1) el-Hâfız İbn Kesîr rahimehullah bu âyetin tefsîrinde şöyle demektedir: «Yüce Allah Lukmân'ın oğluna yaptığı vasiyyeti haber vermektedir. Allah teâlâ onu, en güzel bir anış ile anmış, ona hikmet vermişti. Lukmân da insanlardan en çok şefkat duyduğu ve en çok sevdiği oğluna vasiyyette bulunuyordu. Ona, bildiği şeylerin en üstününü oğluna öğretmesi yaraşırdı. İşte bu yüzden, oğluna öncelikle, yalnızca Allah'a ibâdet etmeyi, O'na hiçbir şeyi ortak tutmamayı vasiyyet etti. Bunun ardından onu sakındırmak için: **"Çünkü şirk çok büyük bir zulümdür"** dedi. Yani, şirk zulümlerin en büyüğüdür. Buhârî, Abdullah ibni Mes'ûd'dan şöyle dediğini rivâyet etmiştir: «Onlar ki îmân ettiler ve îmânlarına zulüm bulaştırmadılar.» [6/En'âm, 82] âyeti inince, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ashabına ağır geldi de şöyle dediler: Hangimiz îmânına zulüm bulaştırmaz ki! Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bu mesele sizin bildiğiniz gibi değildir. Lukmân'ın oğluna söylediği sözü işitmediniz mi? «Yavrucuğum! Allah'a şirk koşma, çünkü şirk çok büyük bir zulümdür.» Bu hadisi Müslim de rivâyet etmiştir.» Bkz: *el-Misbâhu'l-Munîr Fî Tehzîbi Tefsîri İbni Kesîr*, ilgili âyetin tefsîri. Ya'kûb aleyhisselam'ın oğullarına vasiyyeti de aynı çerçevededir: «Yoksa siz, Ya'kûb'a ölüm gelip çattığı vakit, orda şâhidler miydiniz? O vakit oğullarına şöyle diyordu: Benden sonra (yani öldükten sonra) kime ibâdet edeceksiniz? dediler ki: Senin ilâhına ve babaların; İbrâhîm, İsma'îl ve İshâk'ın ilâhına, o tek ilâh'a ibâdet ederiz. Biz O'na teslim olmuş kimseleriz.» [2/Bakara, 133]

﴿قُلْ تَعَالَوْا۟ أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ ۖ أَلَّا تُشْرِكُوا۟ بِهِۦ شَيْـًٔا ۖ﴾

«(Ey Rasûlüm) De ki: Gelin, size rabbinizin neleri haram kıldığını okuyayım: O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın.» [6/En'âm Sûresi: 151]

﴿إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَن يُشْرَكَ بِهِۦ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَٰلِكَ لِمَن يَشَآءُ ۚ وَمَن يُشْرِكْ بِٱللَّهِ فَقَدِ ٱفْتَرَىٰٓ إِثْمًا عَظِيمًا ﴿٤٨﴾﴾

«Şüphesiz Allah, kendisine şirk koşulmasını asla affetmez. Ondan başka günahları ise, dilediğine mağfiret eder. Kim Allah'a şirk koşarsa, şüphe yok ki çok büyük bir günah ile iftira etmiştir!» [4/Nisâ Sûresi: 48][1]

(1) Allâme es-Sa'dî bu âyetin tefsîrinde şöyle der: «Allah şirkten başka günahları mağfiret etmek için pek çok sebepler var etmiştir. Günahları yok eden hasenâtlar; dünyada, berzah hayatında ve kıyâmet günü başa gelebilecek ve günahlara keffâret olacak musîbetler, müminlerin birbirlerine yaptıkları duâlar, şefaatçilerin şefaatleri ve bunların hepsinden daha yüce olan, îmân ve tevhîd ehlinden hak edenler için «O'nun rahmeti» gibi sebeplerle günahlar mağfiret olunur. Bu da, şirkin hilâfına bir durumdur. Çünkü müşrik, kendi yüzüne mağfiret kapılarını kapamış, kendisi için rahmet kapılarını kilitlemiştir. Taâtlerin –tevhîd olmadıkça- ona hiçbir faydası olmaz, başa gelen musîbetlerin hiçbirinden yararlanamaz. Kıyâmet gününde onun için ne bir "şefaatçi olur, ne de sıcak bir dost" [26/Şuârâ:100-101] bulunur.» Bkz: *Tefsîru's-Sa'dî*.

﴿وَمَن يُشْرِكْ بِٱللَّهِ فَكَأَنَّمَا خَرَّ مِنَ ٱلسَّمَآءِ فَتَخْطَفُهُ ٱلطَّيْرُ أَوْ تَهْوِى بِهِ ٱلرِّيحُ فِى مَكَانٍ سَحِيقٍ ﴿٣١﴾﴾

«Her kim Allah'a şirk koşarsa, tıpkı gökten (yere doğru) düşüyor da (havada iken yırtıcı) kuşlar onu kapıyormuş veya rüzgar onu ücrâ bir köşeye atmış gibi olur.» [22/Hacc Sûresi: 31][1]

﴿إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَن يُشْرَكَ بِهِۦ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَٰلِكَ لِمَن يَشَآءُ ۚ وَمَن يُشْرِكْ بِٱللَّهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَٰلًۢا بَعِيدًا ﴿١١٦﴾﴾

«Muhakkak ki Allah kendisine şirk koşulmasını asla affetmez. Ondan başka günahları ise dilediğine mağfiret eder. Her kim Allah'a şirk koşarsa, oldukça uzak bir sapıklık ile sapmış olur.» [4/Nisâ Sûresi: 116]

---

(1) Allâme Şeyh Abdurrahmân b. Nâsır es-Sa'dî rahimehullah bu âyetin tefsîrinde şöyle demektedir: «**"Her kim Allah'a şirk koşarsa"** onun misâli **"tıpkı gökten (yere doğru) düşüyor da (havada iken yırtıcı) kuşlar onu"** süratle **"kapıyormuş veya rüzgar onu ücra"** yani, uzak **"bir köşeye atmış gibi olur."** İşte müşrikin hâli budur. Îmân da, korunmuş ve yükseltilmiş gök gibidir. Her kim îmânı terk ederse, onun durumu gökten aşağı düşen, çeşitli bela ve âfetlerle karşı karşıya kalmış bir kimse gibidir. Aynı şekilde müşrik, îmâna sıkı sıkıya sarılmayıp onu terk ettiğinde, şeytanlar bütün cihetlerden (saldırıp) onu kapıverir, parça parça ederler. Dînini de dünyasını da elinden alırlar.» Bkz: *Teysîru'l-Kerîmu'r-Rahmân fî Tefsîri Kelâmi'l-Mennân*, ilgili âyetin tefsîri.

﴿ وَقَالَ ٱلۡمَسِيحُ يَٰبَنِيٓ إِسۡرَٰٓءِيلَ ٱعۡبُدُواْ ٱللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمۡۖ إِنَّهُۥ مَن يُشۡرِكۡ بِٱللَّهِ فَقَدۡ حَرَّمَ ٱللَّهُ عَلَيۡهِ ٱلۡجَنَّةَ وَمَأۡوَىٰهُ ٱلنَّارُۖ وَمَا لِلظَّٰلِمِينَ مِنۡ أَنصَارٖ ٧٢ ﴾

«Meryem oğlu Îsâ dedi ki: Ey İsrâil oğulları! Rabbim ve rabbiniz olan Allah'a ibâdet edin. Muhakkak ki her kim Allah'a şirk koşarsa, Allah ona cenneti haram kılmıştır. Varacağı yer cehennemdir ve zalimlerin hiçbir yardımcısı yoktur.» [5/Mâide Sûresi: 72]

﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِنَّمَا ٱلۡمُشۡرِكُونَ نَجَسٞ ﴾

«Ey Îmân edenler! Şirk koşanlar, bir pislikten ibârettirler." [9/Tevbe Sûresi, 28][1]

Ey kardeşim! Eğer yukarıdaki âyetleri iyice okuyup kavradıysan; sen de kesin bir şekilde anlamışsındır

(1) Allâme Şeyh Abdurrahmân es-Sa'dî rahimehullah bu âyetin tefsîrinde şöyle demektedir: «Yani Allah'ın yanı sıra başkasına da ibâdet eden müşrikler, akîdelerinde ve amellerinde habistirler. Allah ile birlikte, ne fayda ne de zarar veremeyecek ve kişiye gelebilecek hiçbir şeyi önleyemeyecek ilâhlara ibâdet edenden daha necis kim olabilir? Onların amelleri, Allah ile savaşmak, Allah yolundan alıkoymak, bâtıla yardımcı olmak, hakkı reddetmektir. Islah ile değil, fesad ile amel ederler. O halde evlerin en temiz ve en şerefli olanını onlardan temizlemeniz gerekir.» Bkz: *Teysîru'l-Kerîmu'r-Rahmân fî Tefsîri Kelâmi'l-Mennân*, ilgili âyetin tefsîri.

ki: Allah'ın haram kıldığı şeylerin en büyüğü şirktir; şirk koşanlar asla affedilmeyecek, ebedî cehennemlik olacaklardır. Çünkü şirk günahı îmânı yok eder. Şirk işleyen birisinin Allah'a, âhiret gününe, kitaplara, rasûllere îmân ettiğini iddia etmesi asla kabûl edilmeyecek, fayda sağlamayacaktır. Şirk koşanların namazı, zekâtı, orucu, haccı ve diğer bütün ibâdetleri ve iyilikleri de boşa gidecek ve onlar da hiçbir fayda sağlamayacaktır. Şimdi, hiç düşünülebilir mi ki, Yüce Allah şirki haram kılsın, en büyük günah olduğunu haber versin ve cezâsını ebedî cehennem olarak belirlesin, sonra da şirkin ne olduğunu açıklamasın!? Elbette açıklamış ve en kalın kafalı kimselerin bile kolaylıkla anlayabileceği şekilde şirkin ne olduğunu ve müşriklerin de kimler olduğunu Kur'ân'da, apaçık bir sûrette haber vermiştir. Şimdi şirkin ne olduğunu ve müşrikin kim olduğunu öğrenmek için, Kur'ân'da zikredilen şu dört kâideyi üzerinde iyice düşünerek –ve gerekirse tekrar tekrar– oku. Ve bil ki bunu öğrenmek senin için, dînin diğer bütün şu'belerini öğrenmekten daha öncelikli ve daha önemlidir.

Birinci Kâide

Bil ki, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i Mekke'den çıkaran, onunla savaşan ve Rasûlullah'ın da kendileriyle savaştığı Mekkeli müşrikler; Allah'ın varlığını, her şeyin yaratıcısı olduğunu, kâinatın işle-

rinin, O'nun tarafından çekip çevrildiğini biliyor ve böylece i'tikâd ediyorlardı. Faydayı ve zararı, sağlığı ve hastalığı, genişliği ve darlığı Allah'ın var ettiğini tasdîk ve ikrâr ediyorlardı. Bunlardan hiç birinde putlarını Allah'a denk ve ortak görmüyor. Aksine bütün bunlarda Allah'ı bir ve tek kabûl ediyorlardı. Bütün bu inançlarına rağmen, bu inançları ile İslâm'a girmiş olmadılar ve Allah'a îmân etmiş sayılmadılar. Bu inançlarına rağmen müşrik ismini aldılar, bu inançlarına rağmen kâfir ve müşrik i'lân edildiler. O gün bu inancı taşımak îmân ehli sayılmak için tek başına yeterli olmadığı gibi, bu gün de yeterli değildir. Bu inanç o gün kişiyi müşrik olmaktan çıkarmadığı gibi, bu gün de müşrik olmaktan çıkarmayacaktır. Bütün bunlara inanıp tasdîk etmek, elbette müslüman olmak ve Allah'a îmân etmiş olmak için gereklidir; ancak yeterli değildir. Bunun delili Yüce Allah'ın şu buyruklarıdır:

﴿وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ ٱللَّهُ ۖ فَأَنَّىٰ يُؤْفَكُونَ ﴿٨٧﴾﴾

«Sorsan onlara: 'Kendilerini kim yarattı?' diye Elbette 'Allah' derler. O halde nasıl çevriliyorlar?» [43/Zuhruf Sûresi: 87][1]

(1) İmâm İbn Cerîr et-Taberî rahimehullah bu âyetin tefsîrinde şöyle demektedir: «Yani, ey Muhammed, senin şu kavminden Allah'a şirk koşanlara sorsan kendilerini kim yarattı diye, 'bizleri Allah yarattı' derler.» Bkz: Tefsîru't-Taberî ilgili âyetin tefsîri.

﴿وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ خَلَقَهُنَّ ٱلْعَزِيزُ ٱلْعَلِيمُ ٩﴾

«Sorsan onlara: 'O gökleri ve yeri kim yarattı?' elbette, diyecekler: 'Onları azîz ve alîm olan (Allah) yarattı.'» [43/Zuhruf Sûresi: 9][1]

"Gökleri ve yeri kim yarattı?" denilince bu güzel cevâbı verebilecek kaç kişi vardır!? İşte müşriklerin Allah hakkındaki inançları! O hâlde neydi onları müşrik yapan, neydi onlarla Nebî sallallahu aleyhi ve sellem arasındaki anlaşmazlık? Bu âyet, müşriklerin Allah'ın isimlerinden –Rahmân gibi bazısını inkâr etseler de- bazısını ikrâr ve kabûl ettiklerini de göstermektedir. Onlara müşrik denilmesinin, kâfir ve cehennemlik

(1) İmâm İbn Cerîr et-Taberî rahimehullah bu âyetin tefsîrinde şöyle demektedir: «Yani, ey Muhammed, senin şu kavminden Allah'a şirk koşanlara sorsan, yedi kat gökleri ve yerleri kim yarattı, kim ihdas etti, kim inşa etti diye, 'saltanatında ve düşmanlardan intikam almasında azîz; onları ve onlarda olan şeyleri bilen, hiçbir şeyin kendisine gizli kalmadığı alîm olan Allah yarattı' derler.» Bkz: Tefsîru't-Taberî ilgili âyetin tefsîri.
Allâme Kurtubî rahimehullah da şöyle der: «**"Sorsan onlara"** yani müşriklere sorsan, **"O gökleri ve yeri kim yarattı? Elbette, diyecekler: Onları azîz ve alîm olan (Allah) yarattı."** Yaratma ve yoktan var etmenin O'na ait olduğunu ikrâr ediyor, sonra da cehâletlerinden dolayı O'nunla birlikte başkasına da ibâdet ediyorlardı.» Bkz: *el-Câmiu' li-Ahkâmi'l-Kur'ân* ilgili âyetin tefsîri.

i'lân edilmelerinin sebebi, kesinlikle iki veya daha fazla yaratıcıya i'tikâd etmeleri değildi. Dolayısıyla yaratma hususunda Allah'a ortak koşmamak, müşrik olmamak için yeterli değildir.

﴿قُلۡ مَن يَرۡزُقُكُم مِّنَ ٱلسَّمَآءِ وَٱلۡأَرۡضِ أَمَّن يَمۡلِكُ ٱلسَّمۡعَ وَٱلۡأَبۡصَٰرَ وَمَن يُخۡرِجُ ٱلۡحَيَّ مِنَ ٱلۡمَيِّتِ وَيُخۡرِجُ ٱلۡمَيِّتَ مِنَ ٱلۡحَيِّ وَمَن يُدَبِّرُ ٱلۡأَمۡرَۚ فَسَيَقُولُونَ ٱللَّهُۚ فَقُلۡ أَفَلَا تَتَّقُونَ ٣١﴾

«De ki: Gökten ve yerden kimdir size rızık veren? Kulak ve gözlerin sahibi kim? Ölüden diriyi, diriden ölüyü çıkaran kim? İşi idâre eden kim? Onlar 'Allah'tır' diyecekler. De ki: O halde (O'na başkalarını denk tutmaktan) sakınmıyor musunuz?» [10/Yunus Sûresi: 31][1]

---

(1) el-Hâfız İbn Kesîr rahimehullah bu ve devamındaki âyetin tefsîrinde şöyle demektedir: «Yüce Allah; müşriklerin Allah'ın birliği ve rubûbiyyeti hakkındaki i'tirâflarını, kendi aleyhlerinde ulûhiyyetteki birliğine delil getirmekte ve şöyle buyurmaktadır:

"De ki: Gökten ve yerden kimdir size rızık veren?" Yani, gökten yağmuru indiren, -kudreti ve dilemesiyle- yeri yarık yarık yapan, ondan "taneler, üzümler, yoncalar, zeytinlikler, hurmalıklar, sık ve bol ağaçlı bahçeler, meyveler ve çayırlar" [80/Abese, 27-31] çıkaran kimdir? Allah ile birlikte başka bir ilâh mı? "Onlar 'Allah'tır' diyecekler." "O, rızkınızı tutup kesecek olsa, kimdir sizi rızıklandıracak?" [67/Mülk, 21]

"Kulak ve gözlerin sahibi kim?" Yani, kimdir size şu işitme kuvvetini ve görme kuvvetini veren? Ve eğer dilerse

onları sizden alabilecek olan? Yüce Allah'ın şu buyruklarında olduğu gibi: "De ki: O'dur sizi yaratan ve size kulaklar ve gözler veren…" [67/Mülk, 23] "De ki: Söyleyin bakalım, ya Allah gözlerinizi ve kulaklarınızı alıverirse…" [6/En'am, 46]

"Ölüden diriyi, diriden ölüyü çıkaran kim?" Yani, muazzam kudreti ve umûmî nimeti ile bunu yapan kimdir?

"İşi idâre eden kim?" Yani, kimdir her şeyin yönetimini elinde bulunduran? Koruyup kollayan ama kendisine karşı hiçbir şey korunup kollanamaz olan? O, öyle bir Hâkim ve mutasarrıftır ki, hiç kimse hükmünün dışına çıkamaz. Hiç kimse O'na yaptıklarından soramaz. Ama onlar yaptıklarından sorulurlar. "Gökte olanlar da yerde olanlar da hep O'ndan isterler. O, her gün bir iştedir." [55/Rahmân, 29] Ulvî ve süflî bütün âlem, bu iki âlemde bulunanların tamamı, melekler, insanlar ve cinler… O'na muhtaçtırlar, O'nun kuludurlar, hepsi birden O'na boyun eğerler.

"Onlar 'Allah'tır' diyecekler." Yani, onlar bunları biliyor ve i'tirâf ediyorlardı.

"O halde sakınmıyor musunuz?" Yani, şahsî görüşleriniz ve cehâletinizden dolayı, Allah ile beraber başkalarına da ibâdet ettiğiniz için Allah'tan korkmuyor musunuz?

"İşte Allah! Sizin hak olan rabbiniz!" Yani, bütün bunları kendisinin yaptığını itiraf ettiğiniz rabbiniz ve ibâdetlerle birlenmeye müstahak olan gerçek ilâhınız O'dur!

"Bu haktan sonra, sapıklıktan başka ne var!?" Yani, O'ndan başka her ibâdet edilen bâtıldır. O'ndan başka hak ilâh yoktur. O tektir ve ortağı yoktur.

"O halde nasıl çevriliyorsunuz?" Yani, nasıl oluyor da, O'na ibâdet etmekten, başkasına ibâdet etmeye çevriliyorsunuz. Hâlbuki sizler, O'nun her şeyi yaratan rab olduğunu ve her şeyi çekip çevirenin de O olduğunu biliyorsunuz.» Bkz: *el-Misbâhu'l-Munîr Fî Tehzîbi Tefsîri İbni Kesîr.*

﴿وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ وَسَخَّرَ ٱلشَّمْسَ وَٱلْقَمَرَ لَيَقُولُنَّ ٱللَّهُ ۖ فَأَنَّىٰ يُؤْفَكُونَ ﴿٦١﴾﴾

«Andolsun ki onlara: 'Gökleri ve yeri yaratan, güneşi ve ayı buyruğu altında tutan kimdir?' diye sorsan, mutlaka, 'Allah' derler. O halde nasıl çevrilip döndürülüyorlar?» [29/Ankebût Sûresi: 61][(1)]

---

(1) el-Hâfız İmâm İbn Kesîr rahimehullah bu ve devamındaki âyetlerin tefsîrinde şunları söyler: «Yüce Allah, kendisinden başka hak ilâh olmadığını ikrar ettirmektedir. Çünkü O'nun yanı sıra başkasına da ibâdet etmekte olan müşrikler; gökleri, yeri, güneşi ve ayı yaratmada, geceyi ve gündüzü boyun eğdirmede O'nun müstakil olduğunu; yine, O'nun yaratan ve kullarının rızıklarını veren, birbirlerinden farklı olarak ecellerini ve rızıklarını takdîr eden, kimini kiminden üstün kılan olduğunu i'tirâf ediyorlardı. Kullarından kimisi zengin kimisi fakirdir. Şüphesiz O, kullarından her biri hakkında, neyin daha münâsib olduğunu bilir. Kimin zenginliği, kimin de fakirliği hak ettiğini bilir. Allah varlık âlemini yaratmada müstakil ve onu idâre etmede tek olduğunu vurgulamıştır. Mâdem ki durum böyle, o halde neden O'ndan başkasına ibâdet edilir? Neden O'ndan başkasına tevekkül edilir? Egemenlik ve hükümranlıkta vâhid/tek olduğu gibi ibâdetinde de vâhid/tek olmalıdır. Yüce Allah, uluhiyyeti takrîr ettiği pek çok makamda, rubûbiyyet tevhîdinin i'tirâf edildiğini zikreder. Zaten müşrikler de bu hususu itiraf etmekteydiler.» Bkz: *el-Misbâhu'l-Munîr Fî Tehzîbi Tefsîri İbni Kesîr*, ilgili âyetin tefsîri.

﴿وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّن نَّزَّلَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً فَأَحْيَا بِهِ ٱلْأَرْضَ مِنۢ بَعْدِ مَوْتِهَا لَيَقُولُنَّ ٱللَّهُ ۚ قُلِ ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ۚ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٦٣﴾﴾

«Sorsan onlara: 'Kim o gökten bir su indiren, derken onunla yeri ölümünden sonra (tekrar) dirilten?' Elbette, 'şüphesiz Allah' diyecekler. 'Hamd/övgü Allah'ındır' de! Fakat onların çoğu, aklı ermez kimselerdir." [29/Ankebût Sûresi: 63][1]

Bu delilleri kavradıysan, Mekke müşrikleri ile

(1) İmâm İbn Cerîr et-Taberî rahimehullah bu âyetin tefsîrinde şöyle demektedir: «Yani, ey Muhammed, senin şu kavminden Allah'a şirk koşanlara; kimdir gökten bir su indiren –ki bu su Allah'ın buluttan indirdiği yağmurdursonra gökten yere indirdiği bu su ile yeri bitkiler bitirerek ölümünden, yani kuruyup çoraklaşmasından sonra yeniden dirilten, diye sorsan 'bunları yapıp eden Allah'tır' diyecekler. O Allah ki her şeyin ibâdeti O'na âittir. Onlar böyle söyleyince sen de, de ki: Hamd Allah'ındır. Fakat onların çoğu aklı ermez kimselerdir. Yani, Allah'a şirk koşan bu müşriklerin çoğu, dînleri hususunda kendilerinin faydasına ve zararına olacak şeyleri akıl edemeyen kimselerdir. Cehâletlerinden dolayı, Allah'tan başka ilâhlara yaptıkları ibâdetlerinin, kendilerini Allah'ın yakınlığına kavuşturacağını zannediyorlar, bununla kendilerini helâk ettiklerini ve ebedî cehennemi üzerlerine vâcib kıldıklarını bilmiyorlardı.» Bkz: *Tefsîru't-Taberî,* ilgili âyetin tefsîri.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem arasındaki anlaşmazlığın, Allah'ın varlığı ya da O'nun yaratıcılığı hakkında olmadığını bilmiş olursun. Peki, mâdem ki onlar, Allah hakkında âyetlerde zikredilen bu doğru ve güzel inançların sahibiydiler, o halde neden Allah onları müşrik olarak isimlendirdi? Hangi inançları ve amelleri yüzünden onları cehennemlik i'lân etti? Mâdem Allah'ın varlığını, yaratıcılığını, her şeyin sahibi olduğunu ve buna benzer pek çok hususu ikrâr ediyorlardı, neden Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e karşı geldiler? Neden onlarla cihâd edildi? Bu ve buna benzer soruları daha da çoğaltabilirsin. Ey kardeşim! Eğer müşriklerin, cehennemi hak ettiren bozuk i'tikâd ve amellerini bilmezsen, bu bozuk i'tikâd ve amellerden nasıl korunacaksın! Şimdi ikinci kâideyi dinle!

İkinci Kâide

Mekkeli müşriklerin putlara yalvarmalarının, sığınmalarının, el açmalarının, onlara kurban kesmelerinin ve adak adamalarının gerekçesi kendi anlatımlarıyla şuydu: «Biz bunları Allah rızâsı için yapıyoruz. O'nun yakınlığını elde etmeye çalışıyoruz. Putlara duâ edip yalvarmamız, onlardan yardım istememiz sadece, Allah katında onların aracılıklarından/şefaatlerinden faydalanmak içindir.» Onlar, Yüce Al-lah'ı padişahlara ve benzerlerine kıyaslıyor, padi-

şahlara ancak aracılarla yaklaşıldığı gibi, Allah'a da ancak aracılarla yaklaşılacağını; padişahların yanında istek ve ihtiyaçlar ancak aracılarla halledildiği gibi, Allah'ın da ancak aracılarla istek ve ihtiyaçları gidereceğine inanıyorlardı. Bu, Allah'ı yaratılmışlara benzetmektir. Allah'ı yaratılmışlara benzetmek ise bâtılların en büyüğüdür. Allah'ın, zâtında, sıfatlarında ve fiillerinde hiçbir benzeri yoktur. Allah ilmiyle, görmesiyle ve işitmesiyle bütün kullarını çepeçevre kuşatmıştır. Hiçbir aracının aracılığına ihtiyacı yoktur. Kullarına karşı da çok merhametlidir, kendisine dua edilmesini sever, dua ve yakarışları doğrudan kabûl eder. O, zâlimlerin söylediklerinden çok çok yücedir.

Onlara, Allah'a yaklaşmak için tapındıklarının delili Allah'ın şu buyruğudur:

﴿ وَٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُواْ مِن دُونِهِۦٓ أَوۡلِيَآءَ مَا نَعۡبُدُهُمۡ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَآ إِلَى ٱللَّهِ زُلۡفَىٰٓ إِنَّ ٱللَّهَ يَحۡكُمُ بَيۡنَهُمۡ فِي مَا هُمۡ فِيهِ يَخۡتَلِفُونَۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهۡدِي مَنۡ هُوَ كَٰذِبٞ كَفَّارٞ ٣ ﴾

«O'nun berisinden bir takım velîlere tutunanlar, şöyle demektedirler: Biz onlara ancak bizi Allah'ın yakınlığına yaklaştırsınlar diye ibâdet ediyoruz… Şüphe yok ki Allah onların aralarında ihtilaf edip durdukları şeyde hükmünü verecek! Muhakkak ki Allah yalancı ve

nankör olan kimseye yol göstericilik etmez."
[39/Zümer Sûresi: 3][(1)]

(1) el-Hâfız İbn Kesîr rahimehullah bu âyetin tefsîrinde şunları söyler: «Allah azze ve celle, putlara ibâdet eden müşriklerden haber vermekte ve şöyle dediklerini bildirmektedir: **"Biz onlara ancak bizi Allah'ın yakınlığına yaklaştırsınlar diye ibâdet ediyoruz."** Yani, kendi bâtıl zanlarına göre, mukarreb melekler sûretinde edindikleri putlara yöneliyor ve onlara yaptıkları ibâdeti böyle gerekçelendiriyorlardı. Bu sûretlere ibâdet ediyor, bunu da meleklere ibâdet sayıyorlardı. Yardıma mazhar olmaları, rızıklanmaları ve diğer dünyevî ihtiyaçları için, onların Allah katında kendileri için şefaatlerini/aracılıkta bulunmalarını istiyorlardı. Âhirete gelince, [onların âhiret şefaatini ümid etmeleri olamazdı, çünkü] zaten onu inkâr ediyor, küfrediyorlardı. Katâde, Suddî, Mâlik; Zeyd ibni Eslem ve İbn Zeyd'den naklederek: "Bizi Allah'ın yakınlığına yaklaştırsınlar diye" buyruğu hakkında şöyle demektedirler: Yani, bize şefaat etsinler ve bizi Allah katında bir makâma yaklaştırsınlar. İşte bundan dolayı, Câhiliyye döneminde yaptıkları Hacc esnasında, söyledikleri telbiyede şöyle demekteydiler: "Buyur! Emret ey Allah'ım! Hem kendisine hem de sahip olduklarına sâhip olduğun, sana âit bir ortak dışında senin ortağın yoktur." Eski ve yeni tüm zaman birimlerinde müşriklerin kendisine dayandıkları şüphe işte budur! Rasûller -Allah'ın salât ve selâmı hepsinin üzerine olsun- bunu reddetmek, ondan nehyetmek, bir ve tek olan hiçbir ortağı bulunmayan Allah'ı ibâdette birlemeye davet etmek üzere gönderildiler. Bu şüphe müşriklerin kendiliklerinden icâd ettikleri bir şeydir. Yoksa Allah, asla ona izin vermiş değildir ve bundan râzı da değildir. Tam aksine ona buğzetmiş ve ondan nehyetmiştir.» Bkz: *el-Misbâhu'l-Munîr.*

Bu ve benzeri âyetler; duâ edip sığınarak, kurban kesip adak adayarak ve benzeri ibâdetleri yaparak Allah'tan başkalarına tapan Mekkeli müşriklerin, bunu Allah'a yaklaşmak ve Allah rızası için yaptıklarını göstermektedir. Böylelikle Allah'a yaklaşabilecekleri onların bâtıl zanlarından başka bir şey değildi. Ellerinde buna dâir hiçbir delil yoktu. Ey kardeşim bil ki, müşrikler Allah'a yaklaşmak niyetinde olunca, bunun tabii sonucu olarak geçmişte de günümüzde de hep sâlih, muttakî, Allah katında değerli olan ya da öyle zannettikleri kulları vâsıta ve vesîle olarak görmüşlerdir. Onların sembolü kabûl ettikleri şekilli veya şekilsiz putlar edinmişlerdir. Allah'a yaklaşmak isteyen birinin, Allah'ın buğzettiği Firavun, Hâmân ve Kârun gibilerin aracılıklarına başvurmayacağı pek tabiidir.

﴿وَيَعۡبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمۡ وَلَا يَنفَعُهُمۡ وَيَقُولُونَ هَٰٓؤُلَآءِ شُفَعَٰٓؤُنَا عِندَ ٱللَّهِۚ قُلۡ أَتُنَبِّـُٔونَ ٱللَّهَ بِمَا لَا يَعۡلَمُ فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَلَا فِي ٱلۡأَرۡضِۚ سُبۡحَٰنَهُۥ وَتَعَٰلَىٰ عَمَّا يُشۡرِكُونَ ١٨﴾

«Allah'ın yanı sıra, kendilerine ne bir fayda, ne de bir zarar veremeyecek şeylere tapıyor ve diyorlar ki: Bunlar Allah katında bizim şefaatçilerimizdir. De ki: Allah'a, göklerde ve yerde bilmediği bir şeyi mi haber veriyorsunuz!?

O, onların şirkinden münezzeh ve çok çok yüksektir.» [10/Yunus Sûresi: 18][1]

(1) Allâme Şeyh Abdurrahmân b. Nâsır es-Sa'dî rahimehullah bu âyetin tefsîrinde şöyle demektedir: «Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i yalanlayan müşrikler **"Allah'ın yanı sıra, kendilerine ne bir fayda, ne de bir zarar veremeyecek"** yani, onlar adına zerre ağırlığınca bile bir faydaya güç yetiremeyecek, kendilerinden hiçbir zararı ve kötülüğü def edemeyecek **"şeylere tapıyor ve"** delilden tamamen yoksun bir sözle **"diyorlar ki: Bunlar Allah katında bizim şefaatçilerimizdir."** Yani onlara, kendilerini Allah'a yaklaştırsınlar ve O'nun katında kendilerine şefaatte bulunsunlar diye ibâdet ediyorlardı. Bu, onların kendiliklerinden uydurdukları bir görüş ve kendiliklerinden ortaya attıkları aslı olmayan bir sözdü. İşte bu sebeple Yüce Allah –bu iddiayı iptal ederek- şöyle buyurur: **"De ki: Allah'a, göklerde ve yerde bilmediği bir şeyi mi haber veriyorsunuz!?"** Her şeyi bilen Yüce Allah'tır. Öyle ki O, ilmiyle göklerde ve yerde bulunan her şeyi kuşatmıştır. Bununla birlikte size, herhangi bir şerîki olmadığını ve kendisiyle birlikte herhangi bir hak ilâh olamayacağını haber vermiştir. Bütün bunlardan sonra, siz, ey müşrikler topluluğu! Allah'ın göklerde ve yerde ortakları olduğunu mu iddia ediyorsunuz!? O'na, kendi bildiğiniz ama O'na gizli kalmış bir şeyi mi haber veriyorsunuz!? Siz mi daha iyi bilirsiniz Allah mı!? Şu sapık, câhil ve beyinsizlerin âlemlerin rabbinden daha iyi bildikleri anlamına gelen bu sözden daha bâtıl bir söz olabilir mi? Aklı başında biri için şu sözü biraz düşünmesi, onun bâtıllığına ve bozukluğuna kesin bir şekilde karar vermesi için yeterlidir. Bkz: *Teysîru'l-Kerîmu'r-Rahmân fî Tefsîri Kelâmi'l-Mennân*, ilgili âyetin tefsîri.

Evet, putlarına yalvarıyor, sığınıyor, el açıp âcizlik içinde yardım istiyor, onların medet ve himmetlerini istiyor, sonra da buna gerekçe olarak "onlar bizi Allah'a yaklaştırıyor" ve "Allah katında bize şefaat edecekler" diyorlardı. Yüce Allah onların bu i'tikâd ve sözlerini şirk olarak adlandırmış ve bundan yüce ve münezzeh olduğunu haber vermiştir. İşte Allah'ın onları müşrik olarak isimlendirmesinin ve ebedî cehennemlik olduklarına hükmetmesinin sebebi buydu. Onlar ne içki içtikleri için, ne kumar oynadıkları için, ne fuhuş ve zina yaptıkları için, ne de kız çocuklarını diri diri gömdükleri için müşrik olarak adlandırıldılar. Onların müşrik olarak isimlendirilme sebebi bunlar değildi. Onları ebedî cehennemlik yapan da bunlar değildi. Müşrik olarak adlandırılmalarının ve ebedî cehennemi hak etmelerinin sebebi sadece, Allah'ın hakkı olan duâ, sığınma, medet isteme, kurban kesme, adak adama ve bunlar gibi ibâdet türünde yönelişleri, Allah'tan başkasına da yöneltmeleriydi. Allah'ın onları müşrik olarak adlandırmasının sebebinin, Allah ile kendi aralarına vâsıtalar edinmeleri, duâ ve ibâdeti onlara da yöneltmeleri olduğunu Yüce Allah pek çok buyruğu ile haber vermiştir:

﴿يُولِجُ ٱلَّيۡلَ فِي ٱلنَّهَارِ وَيُولِجُ ٱلنَّهَارَ فِي ٱلَّيۡلِ وَسَخَّرَ
ٱلشَّمۡسَ وَٱلۡقَمَرَ كُلٌّ يَجۡرِي لِأَجَلٖ مُّسَمًّى ذَٰلِكُمُ
ٱللَّهُ رَبُّكُمۡ لَهُ ٱلۡمُلۡكُ وَٱلَّذِينَ تَدۡعُونَ مِن دُونِهِۦ

مَا يَمْلِكُونَ مِن قِطْمِيرٍ ﴿١٣﴾ إِن تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا۟
دُعَآءَكُمْ وَلَوْ سَمِعُوا۟ مَا ٱسْتَجَابُوا۟ لَكُمْ ۖ وَيَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ يَكْفُرُونَ
بِشِرْكِكُمْ ۚ ﴿١٤﴾

«Allah geceyi gündüze sokuyor, gündüzü geceye sokuyor. Güneş ve ay'ı emrine boyun eğdirmiş, hepsi belirli bir ecele doğru akıp gidiyor. İşte Rabbiniz Allah! Hükümranlık O'na âittir. O'ndan başka, yalvarıp durduklarınız ise bir çekirdeğin incecik zarına bile hükmedemezler… Duâ etseniz, duânızı işitmezler, işitseler bile size icâbet edemezler. Kı-yâmet günü de şirkinizi reddederler.» [35/Fâtır, 13–14]

Yüce Allah bu âyette, Mekke müşriklerinin Allah'ın yanı sıra hiçbir şeye sahip ve mâlik olmayan, duâları işitmeyen, işittikleri varsayılsa bile cevap veremeyecek olan kimselere yalvardıklarını haber vermekte, onların bu yalvarmalarını âyetin sonunda şirk olarak isimlendirmektedir. Ayrıca kendilerine yalvarılanların bu şirk fiilini, kıyâmet günü reddedeceklerini haber vermektedir. Böylece Allah rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile Mekkeliler arasındaki çatışmanın sebebi de açığa çıkmaktadır. Bu âyet, duanın ibâdet olduğuna, Allah'tan başkasına dua edip yalvaranın Allah'tan başkasına ibâdet etmiş olacağına ve bunun şirk, böyle yapanların da müşrik olduğuna dâir güneş kadar açık bir delîldir.

﴿مَا وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُواْ مِن دُونِ ٱللَّهِ مَن لَّا يَسْتَجِيبُ لَهُۥٓ إِلَىٰ يَوْمِ ٱلْقِيَـٰمَةِ وَهُمْ عَن دُعَآئِهِمْ غَـٰفِلُونَ ﴿٥﴾ وَإِذَا حُشِرَ ٱلنَّاسُ كَانُواْ لَهُمْ أَعْدَآءً وَكَانُواْ بِعِبَادَتِهِمْ كَـٰفِرِينَ ﴿٦﴾﴾

«Allah'ın yanı sıra kıyâmete kadar kendisine icâbet edemeyecek kimselere duâ edenden daha sapık kim olabilir? Onlar ise onun duâsından habersizdirler. İnsanlar toplanıp haşrolunduğu vakit, kendilerine duâ edenlere düşman kesilir ve ibâdetlerini reddederler.» [46/Ahkâf: 5-6]

Rabbimiz bu âyette de, kendisinden başkasına duâ edenleri sapıklık ile hatta sapıklığın en ileri derecesinde olmakla nitelendirmiş, kendilerine duâ edilenlerin onların duâsından habersiz olduklarını ve asla icâbet edemeyeceklerini bildirmiş, onların bu duâsını ibâdet olarak isimlendirmiş ve duâ edilenlerin kendilerine yapılan bu ibâdeti, kıyâmet günü reddedeceklerini haber vermiştir. Müşriklerin ibâdet ettikleri kimselerin, kıyâmet günü aleyhlerinde olacaklarını ve kendilerine yapılan ibâdeti reddedeceklerini haber veren buyruklardan biri de şudur:

﴿وَٱتَّخَذُواْ مِن دُونِ ٱللَّهِ ءَالِهَةً لِّيَكُونُواْ لَهُمْ عِزًّا ﴿٨١﴾ كَلَّاۚ سَيَكْفُرُونَ بِعِبَادَتِهِمْ وَيَكُونُونَ عَلَيْهِمْ ضِدًّا ﴿٨٢﴾﴾

«Kendileri için izzet sebebi olsun diye tuttu-

lar, Allah'ın yanı sıra ilâhlar edindiler. Asla! [İzzet sebebi olmak şöyle dursun] Onların ibâdetlerini reddedecekler ve [ümid ettiklerinin tam aksine] aleyhlerine zıtlaşacaklar.» [19/Meryem: 81-82]

Şirkin en çok vuku bulduğu ibâdet çeşidi şüphesiz duâ türünde ibâdetlerdir. Mekke müşriklerinin de şirki; yalvarıp yakarma, sığınma, yardım isteme, imdat dileme türünde ibâdetleri, Allah'ın yanı sıra başkalarına da yöneltmekti. Bu, "onlara neden müşrik denildi?" sorusunun da cevâbıdır. Rabbimiz Kur'ân'ın pek çok yerinde ilim ehlinin "duâda şirk" dediği bu hususu, hiçbir karışıklığa yer kalmayacak şekilde açıklamaktadır. Örnek olarak zikredilebilecek bazı âyetler şunlardır:

﴿ قُلِ ٱدۡعُواْ ٱلَّذِينَ زَعَمۡتُم مِّن دُونِ ٱللَّهِۖ لَا يَمۡلِكُونَ مِثۡقَالَ ذَرَّةٖ فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَلَا فِي ٱلۡأَرۡضِ وَمَا لَهُمۡ فِيهِمَا مِن شِرۡكٖ وَمَا لَهُۥ مِنۡهُم مِّن ظَهِيرٖ ٢٢ ﴾

«Allah'ın yanı sıra hakkında bâtıl zanlar beslediklerinize, istediğiniz kadar yalvarın! Ne göklerde ne de yerde zerre ağırlığınca bir şeye bile mâlik değillerdir. Onların bu ikisinde, herhangi bir ortaklıkları da yoktur, O'nun onlardan bir yardımcısı da yoktur.» [34/Sebe, 22]

Bu âyet şirki kökünden kazıyıp yok eden büyük

bir hüccettir. Şöyle ki, yalvarıp yakarmanın fâideli olması için; yalvarılanın, ya istenen şeye mâlik olması, yahut mâlike ortak olması ya da en azından mâlike yardımcı olması gerekir. Yüce Allah da âyette öncelikle, kendisinden başkasına yalvarıp yakarmanın hiç bir faydası olmayacağını bildirmektedir. Çünkü onların yalvardıkları; ne istenen şeylere mâliktirler, ne mâlik olana şerîktirler, ne de ona yardımcıdırlar. O hâlde onlara yalvarıp sığınmak, onlardan yardım ve medet ummak bâtıldır.

Yüce Allah kendinden başka dua ve ibâdet edilenlerin bâtıl olduğunu şu buyruğuyla bildirir:

﴿ذَٰلِكَ بِأَنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِن دُونِهِ ٱلْبَٰطِلُ وَأَنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلْعَلِيُّ ٱلْكَبِيرُ ﴿٣٠﴾﴾

«Bu böyledir! Çünkü Allah hakk, O'ndan başka yalvardıkları ise bâtıldır. Ve Allah oldukça yüksek ve büyüktür.» [31/Lukmân, 30]

Yine şöyle buyurur:

﴿يَدْعُواْ مِن دُونِ ٱللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُۥ وَمَا لَا يَنفَعُهُۥ ۚ ذَٰلِكَ هُوَ ٱلضَّلَٰلُ ٱلْبَعِيدُ ﴿١٢﴾ يَدْعُواْ لَمَن ضَرُّهُۥٓ أَقْرَبُ مِن نَّفْعِهِۦ ۖ لَبِئْسَ ٱلْمَوْلَىٰ وَلَبِئْسَ ٱلْعَشِيرُ ﴿١٣﴾﴾

«Allah'ı bırakır da kendine ne bir zarar ne de bir fayda veremeyecek kimselere yalvarır. İşte

bu (haktan iyice) uzak bir sapıklıktır. Hâlbuki zararı faydasından çok daha yakın olana yalvarıyor. O ne kötü bir Mevla! Ne kötü bir yoldaştır!» [22/Hacc, 12-13][1]

﴿وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهِۦ سُلْطَٰنًا وَمَا لَيْسَ لَهُم بِهِۦ عِلْمٌ ۗ وَمَا لِلظَّٰلِمِينَ مِن نَّصِيرٍ ﴿٧١﴾﴾

«Allah'ın yanı sıra, kendileri hakkında hiçbir delil indirmediği ve hakkında hiçbir bilgi sahibi olmadıkları şeylere ibâdet ediyorlar. Zâlimlerin hiçbir yardımcıları yoktur.» [22/Hacc, 71]

---

(1) el-Hâfız İmâm İbn Kesîr rahimehullah bu âyetin tefsîrinde şunları söyler: «**"Allah'ı bırakır da kendine ne bir zarar ne de bir fayda veremeyecek kimselere"** yani, putlara ve ibâdette Allah'a denk tuttukları diğer şeylere **"yalvarır."** Yani, onlardan imdat ister, yardıma çağırır ve rızık talebinde bulunur. Onlar ise O'na ne bir fayda ne de bir zarar veremezler. **"İşte bu (haktan iyice) uzak bir sapıklıktır." "Hâlbuki zararı faydasından çok daha yakın olana yalvarıyor."** Yani, zararı âhiretten önce dünyadadır. Dünyada, zararının dokunması faydasının dokunmasından daha yakın bir ihtimaldir. Âhiretteki zararı ise muhakkak ve kesindir. **"O ne kötü bir Mevla! Ne kötü bir yoldaştır!"** Mücâhid bununla kasdedilenin put olduğunu söylemiştir. Yani, Allah'ı bırakıp ta duâ ettiği put ne kötü bir efendi, ne kötü bir yardımcı, ne kötü bir yoldaştır.» Bkz: *el-Misbâhu'l-Munîr Fî Tehzîbi Tefsîri İbni Kesîr*, ilgili âyetin tefsîri

Eğer bu anlatılanları anladıysan bilmiş olursun ki: Onların müşrik olmalarının sebebi, Allah ile kendi aralarında aracılar edinmeleri ve Allah'a yaklaşmak için onlara dua ve ibâdet etmeleriydi. Bunu Allah rızâsı için ve Allah'a yaklaşmak için yapmaları da onların müşrik olmalarını engellememiştir. Yine şunu da iyice anladın ki, Allah'tan başkasının gücünün yetmeyeceği hususlarda O'ndan başkasına yalvaran kişi; ister yalvardığı şeylerin yaratma ve tasarruf güçleri olduğuna inansın, ister sadece aracı olduklarına, hiçbir yaratma ve tasarruf güçleri olmadığına inansın kâfir ve müşrik olur.

Eğer sana: "Müşrikler putlara yalvarıp yakardıkları için müşrik olarak adlandırıldılar; bizler ise sâlih, muttaki ve âlim kimseleri vesîle ediniyoruz. Nasıl olur da putlarla sâlih velîleri bir tutabilirsiniz" derlerse, bu şeytânî şüphenin cevâbı için önce şirkin nasıl başladığına dâir kıssayı, sonra da Kur'ân'da zikredilen üçüncü kâideyi dinle!

ŞİRK NASIL BAŞLADI?

İmâm Buhârî rahmetullahi aleyh İbn Abbâs radıyallahu anhumâ'dan şöyle rivâyet etmektedir: «Nuh kavminin putları olan Vedd, Suvâ, Yeğûs, Yeûk ve Nesr; Nuh kavminden bir takım sâlih zatların isimleriydi. Bunlar vefat edince, şeytan kavimlerine onlar adına hayatta iken oturup kalktıkları yerlere birer anıt dikin,

diye vahyetti. Onlarda bu anıtları dikip onların adıyla adlandırdılar. Onlara ibâdet edilmiyordu. Ancak onları diken nesiller ölüp de ilim kaldırılınca, onlara ibâdet edilmeye başlandı.» Bu kıssanın başka rivâyetlerinde, onların ilkin bu sâlih zâtların kabirlerine gidip gelmeyi adet edindikleri, kabirleri başında bekledikleri, daha sonra anıtlarını yaptıkları ve sonraki nesillerin onlara ibâdet ve duâ ettiği geçmektedir. Şeytân şirkin tohumunu kabirler aracılığı ile ekmiş ve binlerce yıl geçmesine rağmen şirkin yüzü değişmemiştir. Bundan dolayı Allah Rasûlü'nün vefatından önceki son günlerinde en çok üzerinde durduğu konulardan biri, kabirler fitnesiydi. Şimdi üçüncü kâideyi dinle!

Üçüncü Kâide

Bil ki, Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem, ibâdet hakkında değişik tutumların sahibi insan gruplarına gönderildi. Onlardan bazısı meleklere, bazısı peygamberlere ve sâlihlere, bazısı taşlara ve ağaçlara, bazısı da güneşe ve aya ibâdet ve duâ ediyorlardı. Bunların tamamı, Allah ve Rasûlü tarafından müşrik olarak i'lân edildi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onların arasında hiçbir fark gözetmeksizin hepsiyle savaştı. Öyleyse, güneşe ibâdet ve duâ eden ile bir peygambere ibâdet ve duâ edenin arasında fark yoktur. Putlara duâ ve ibâdet eden ile ölü veya diri sâlih ve muttaki zatlara duâ ve ibâdet eden arasında hiçbir fark

yoktur. Zaten hakikatte, putlar da sâlih ve muttaki zatların birer anıtından başka bir şey değildiler. Şimdi bütün bunların tek tek delillerini okuyalım.

Güneş ve ayın ibâdet ve duâ edilenlerden olduğunun ve Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in bunu reddetmek ile gönderildiğinin delili Yüce Rabbimiz Allah azze ve celle'nin şu buyruğudur:

﴿وَمِنْ ءَايَٰتِهِ ٱلَّيْلُ وَٱلنَّهَارُ وَٱلشَّمْسُ وَٱلْقَمَرُ ۚ لَا تَسْجُدُوا۟ لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ ﴿٣٧﴾﴾

«O'nun âyetlerindendir: Gece, gündüz, güneş ve ay. Güneş'e de secde etmeyin ay'a da.» [41/Fussilet Sûresi: 37][1]

Meleklerin ibâdet ve duâ edilenlerden olduğunun ve Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in bunu

(1) el-Hâfız İmâm İbn Kesîr rahimehullah bu ve devamındaki âyetlerin tefsîrinde şunları söyler: «**"Güneş'e de secde etmeyin ay'a da. O ikisini yaratan Allah'a secde edin."** Yani, O'na şirk koşmayın. O'nunla birlikte başkasına da ibâdet ederseniz, O'na ibâdet etmenizin size hiçbir faydası olmaz. Çünkü O, kendisine şirk koşulmasını asla mağfiret etmez. Bu yüzden Allah [âyetin devamında] şöyle buyurmuştur: **"Eğer kibirlenirlerse"** yani, ibâdeti yalnız O'na yöneltmekten kibirlenir, O'nunla birlikte başkasını ortak koşmaktan başka bir şey kabul etmezlerse, **"Rabbinin indinde olanlar"** yani, melekler **"gece gündüz O'nu tesbih ederler ve asla usanmazlar."**» Bkz: *el-Misbâhu'l-Munîr Fî Tehzîbi Tefsîri İbni Kesîr*, ilgili âyetin tefsîri.

reddetmek ile gönderildiğinin delili Yüce Allah'ın şu buyruğudur:

﴿ وَلَا يَأۡمُرَكُمۡ أَن تَتَّخِذُواْ ٱلۡمَلَٰٓئِكَةَ وَٱلنَّبِيِّـۧنَ أَرۡبَابًاۚ أَيَأۡمُرُكُم بِٱلۡكُفۡرِ بَعۡدَ إِذۡ أَنتُم مُّسۡلِمُونَ ٨٠ ﴾

«Peygamber size asla melekleri ve peygamberleri rabler edinmenizi emretmez. Hiç siz müslüman olduktan sonra, size küfrü emredebilir mi!?» [3/Âl-i İmrân Sûresi: 80][1]

Peygamberlerin ibâdet ve duâ edilenlerden olduğunun ve Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in bunu reddetmek ile gönderildiğinin delili Yüce Allah'ın şu buyruğudur:

﴿وَإِذۡ قَالَ ٱللَّهُ يَٰعِيسَى ٱبۡنَ مَرۡيَمَ ءَأَنتَ قُلۡتَ لِلنَّاسِ ٱتَّخِذُونِي وَأُمِّيَ إِلَٰهَيۡنِ مِن دُونِ ٱللَّهِۖ قَالَ سُبۡحَٰنَكَ مَا يَكُونُ لِيٓ أَنۡ أَقُولَ مَا لَيۡسَ لِي بِحَقٍّۚ إِن كُنتُ قُلۡتُهُۥ فَقَدۡ

(1) el-Hâfız İmâm İbn Kesîr rahimehullah bu âyetin tefsîrinde şunları söyler: «**"Peygamber size asla melekleri ve peygamberleri rabler edinmenizi emretmez"** yani, size Allah'tan başka herhangi birisine ne rasûl olan bir nebîye ne de mukarreb bir meleğe ibâdet etmenizi emretmez. **"Hiç siz Müslüman olduktan sonra, size küfrü emredebilir mi!?"** Yani böyle yapmaz. Çünkü Allah'tan başkasına ibâdet etmeye çağırmak küfre çağırmaktır. Nebîler ancak îmânı emrederler. Îmân da, yalnızca bir olan ve ortağı bulunmayan Allah'a ibâdet etmektir.» Bkz: *el-Misbâhu'l-Munîr Fî Tehzîbi Tefsîri İbni Kesîr*, ilgili âyetin tefsîri.

عَلِمْتَهُۥ ۚ تَعْلَمُ مَا فِى نَفْسِى وَلَآ أَعْلَمُ مَا فِى نَفْسِكَ ۚ إِنَّكَ أَنتَ
عَلَّٰمُ ٱلْغُيُوبِ ﴿١١٦﴾

«Hem Allah şöyle buyurduğu vakit: 'Ey Meryem'in oğlu Îsâ! Sen mi dedin o insanlara 'beni ve anamı Allah'ın yanı sıra iki ilâh edinin' diye? 'Hâşâ' der. 'Münezzehsin ya Rab! Benim için hak olmayan bir sözü söylemekliğim yakışık almaz. Eğer söylemiş olsam elbette sen bilirsin. Sen bende olanı bilirsin ama ben, sende olanı bilemem. Şüphesiz ki sensin Allâmu'l-Ğuyûb.» [5/Mâide Sûresi: 116]

Yüce Allah azze ve celle bu âyette, Îsâ aleyhisselam'a ve annesine ibâdet edip yalvaran Hıristiyanların, onları ilâh edinmiş olacaklarını haber vermekte, Îsâ aleyhisselam'ın da annesinin de bundan uzak olduklarını bildirmektedir.

Sâlihlerin ibâdet ve duâ edilenlerden olduğunun ve Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in bunu reddetmek ile gönderildiğinin delili Yüce Allah'ın şu buyruğudur:

أُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ ٱلْوَسِيلَةَ
أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُۥ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُۥٓ ۚ

«Onların yalvarıp durdukları o kimseler, hangisi Rablerine daha yakın olacak diye, vesile

arayıp dururlar, rahmetini umar, azabından korkarlar.» [17/İsrâ Sûresi: 57][1]

(1) el-Hâfız İbn Kesîr rahimehullah bu âyetin tefsîrinde şunları söyler: «**"Onların yalvarıp durdukları o kimseler"** âyeti hakkında Avfî, İbn Abbâs'tan naklederek şöyle der: Şirk ehli: Biz meleklere, Mesîh'e ve Uzeyr'e ibâdet ediyoruz diyorlardı. Onlar bunlara, yani meleklere, Mesîh'e ve Uzeyr'e yalvarıyorlardı. Bu buyruk hakkında İmâm Buhârî rahimehullah Abdullah b. Mes'ûd'dan şöyle dediğini rivâyet etmiştir: Cinlerden bir topluluk onlara ibâdet ediyorlardı. Sonra Müslüman oldular. Diğer bir rivâyette şöyle demiştir: İnsanlardan bir topluluk cinlerden bir topluluğa ibâdet ediyorlardı. Cinler Müslüman oldular onlar ise dînlerine bağlı kalmaya devam ettiler.» Bkz: *el-Misbâhu'l-Munîr Fî Tehzîbi Tefsîri İbni Kesîr*, ilgili âyetin tefsîri. İbn Abbâs ile İbn Mes'ûd tefsîrlerinde Allah'ın izniyle çelişki yoktur. İbn Abbâs müşriklerin kendi zanlarınca meleklere, Îsâ'ya ve sâlih kul Uzeyr'e ibâdet ettiklerini aktarmış; İbn Mes'ûd ise müşriklerin zannının hilafına, cinlere taptıklarını, sonra cinlerin Müslüman olduklarını, onların ise cinlere yalvarıp yakarmaya devam ettiklerini aktarmıştır. Nitekim Yüce Allah da müşriklerin kendi zanlarınca meleklere taptıkları halde gerçekte onlara değil cinlere taptıklarını haber vermiştir: "O gün onları hep birlikte toplayacağız. Sonra meleklere diyeceğiz ki: Şunlar size mi tapıyorlardı? Melekler şöyle derler: Subhânallah! Seni tenzih ederiz! Bizim velîmiz onlar değil sensin! Bilakis onlar cinlere tapıyorlardı. Onların çoğu cinlere îmân etmişlerdi." [34/Sebe Sûresi: 40-41] Yine Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: "O'ndan başka duâ ettikleri ancak dişilerdir. Onlar inatçı şeytandan başkasına tapmıyorlar." [4/Nisa Sûresi: 117]

Ağaç ve taşların ibâdet ve duâ edilenlerden olduğunun ve Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in bunu reddetmek ile gönderildiğinin delili Yüce Allah'ın şu buyruğudur:

﴿أَفَرَءَيْتُمُ ٱللَّٰتَ وَٱلْعُزَّىٰ ﴿١٩﴾ وَمَنَوٰةَ ٱلثَّالِثَةَ ٱلْأُخْرَىٰٓ ﴿٢٠﴾﴾

«Siz de gördünüz değil mi Lât ve Uzzâ'yı, üçüncü olarak da Menât'ı…» [53/Necm Sûresi: 19][1]

(1) el-Hâfız İmâm İbn Kesîr rahimehullah bu âyetin tefsîrinde şunları söyler: «Putlara ve Allah'tan başka ibâdet edilen diğer şeylere ibâdetlerinden ve Rahmân'ın halîli İbrâhîm aleyhisselam'ın bina ettiği Kâbe'ye benzeterek bu putlar için evler edinmelerinden dolayı Yüce Allah müşrikleri şiddetle kınayarak şöyle buyurmaktadır: **"Siz de gördünüz değil mi Lât'ı…"** Lât beyaz ve üzeri nakışlı bir kaya idi. Tâif'te, üzerine bir bina yapılmıştı. Evin perdeleri, hizmetçisi ve etrafında bir avlusu vardı. Tâif'liler –ki onlar sakîf kabilesi ve onlara tâbi olanlardır- yanında ta'zim olunurdu. Kureyş'ten sonra Tâif'liler düşmanları olan diğer Arap kabilelerine karşı onunla övünürlerdi. İbn Cerîr şöyle der: Onlar onun ismini Allah isminden türetmiş ve ona "Lât" demişlerdi. Bunu, Allah isminin müennesi kabul ediyorlardı. Allah onların bu sözlerinden münezzehtir, oldukça yücedir ve uzaktır. İbn Abbâs'ın, Mucâhid'in ve Rab'î ibni Enes'in Lât ismini son harfi olan "te"nin şeddesiyle okudukları ve şöylece tefsîr ettikleri aktarılmıştır: O, Cahiliye döneminde hacılar için un çorbası yapan birisi idi. Ölünce kabri başında toplanmaya başladılar, derken [gün geldi] ona ibâdet ettiler. Yine Buhârî İbn Abbâs radıyallahu anhuma'dan şöyle dediğini rivâyet etmiştir: Lât

hacılara un çorbası yapan bir kimse idi. İbn Cerîr şöyle der: Aynı şekilde Uzzâ'yı da [Allah'ın] el-Azîz [isminden türetmişlerdi.] Uzzâ; Mekke ile Tâif arasında Nahle denilen yerde bulunan bir ağaçtı. Üzerine bir bina yapılmış, örtüler serilmişti. Kureyş ona ta'zimde bulunurdu. Nitekim Uhud günü Ebu Sufyân: "Uzzâ bizimdir! Sizin Uzzânız yok!" demiş, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem de şöyle buyurmuştu: "Deyin ki: Allah bizim mevlâmızdır. Sizin bir mevlânız yok!" Menât'a gelince, Mekke ile Medine arasında Kadîd'in yanındaki Muşellel'de idi. Huzâa, Evs ve Hazrec kabileleri Cahiliye döneminde onu ta'zim ederler ve Kâbe'yi haccetmeye geldiklerinde tehlîl getirmeye oradan başlarlardı. Buhârî 'Âişe'den bunun bir benzerini rivâyet etmiştir. Hakkında Kitâb-ı Azîz'de nas bulunan bu üçü dışında, gerek Arap Yarımada'sında gerekse başka yerlerde Arapların Kâbe'yi ta'zim ettikleri gibi ta'zim ettikleri başka tâğûtlar da vardı. Yalnızca bu üç tâğût'un zikredilmesi, onların diğerlerinden daha meşhur olması yüzündendir.» Bkz: *el-Misbâhu'l-Munîr Fî Tehzîbi Tefsîri İbni Kesîr*, ilgili âyetin tefsîri. Yüce Allah azze ve celle bu âyetlerin devamında bize onların hakikatini haber vererek şöyle buyurmaktadır: "Muhakkak ki onlar sizin ve atalarınızın taktığı bir takım kuru isimlerden ibârettir. Allah onlar hakkında hiçbir delil indirmemiştir. Onlar ancak zanna ve nefislerinin hevasına uyuyorlar. Hâlbuki onlara rableri tarafından bir hudâ da gelmiştir." [53/Necm: 20] Hudâ: Kendisi vasıtasıyla hak ile bâtılı birbirinden ayırt edebilecekleri bir yol gösterici demektir. Yüce Allah bu âyetlerle atalarına besledikleri hüsnü zandan başka bir dayanakları olmayan müşrikleri kınamaktadır. Dün olduğu gibi bugün de şirki ayakta tutan şey delillerden yüz çevirip atalara uymak değil midir!?

Bu âyetleri ve tartışılamaz delilleri görebildiysen –çünkü bakmak başka şeydir, görebilmek başka şey- evet, görebildiysen, anlarsın ki ibâdet, duâ, yardım istemek, medet beklemek, korumasına sığınmak, âcizlik içinde el açıp yalvarmak, tevekkül etmek gibi ibâdetleri Allah'tan başkasına yönelten; isterse insanların en hayırlısı, yaratılmışların en üstünü olan Rasûlullah'a yöneltsin; kâfir ve müşrik olur. "O Peygamberimizdir, onunla putlar bir olmaz. Ben ona yalvarırım da, yakarırım da, ondan medet de beklerim" diyen kişiye de ki: "Böyle yaparsan –anam babam kendisine feda olsun- Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in kurduğu îmân ve tevhîd binasını yıkarsın. O senin gibilerin şeytânî vesveselerle kendisine tapmaya kalkışacaklarını bildiği için: ***«Allah'ım kabrimi tapınılan bir put haline döndürme!»*** diye duâ etmiştir. Bu hadisi İmâm Ahmed ***Müsned***'de, İmâm Mâlik ***Muvattâ***'da rivâyet etmiştir. Şu sözler de yine O'na âittir: ***"Allah Yahudilere ve Hıristiyanlara lânet etsin. Onlar peygamberlerinin kabirlerini ibâdethâne edindiler."*** Bu hadisi Buhârî ve Müslim rivâyet etmişlerdir. Bu hadisin Cabir radıyallahu anh'den gelen Müslim'in naklettiği diğer rivâyetinde: ***"Sâlihlerinin kabirlerini ibâdethâne edindiler"*** buyrulmuştur. Yine Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem, Buhârî ve Müslim'in Ummu Seleme radıyallahu anhâ'dan aktardıkları diğer bir rivâyette: ***"Onlar Allah katında yaratılmışların en şerlileridir"*** buyurmuştur. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in;

kabirleri kireçlemeyi, yükseltmeyi, üzerlerine bina yapmayı, oraları bayram yeri haline döndürmeyi yasakladığı sahih hadislerle sâbit olmuştur. Bu umumî hükümlerden hiçbir kimsenin kabri müstesna değildir. Eğer kendisinin başında toplanılıp ona sığınıldığı, yalvarıldığı, medet beklenildiği zaman Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in kabri bir puta dönüşüyor ise, ondan başkalarının kabri nice olur? 'Âişe radıyallahu anhâ'dan gelen sahih rivâyette şöyle demiştir: "Nebî sallallahu aleyhi ve sellem, kabri mescid edinilir endişesi yüzünden, açık alana defnedilmedi." Bunu da Buhârî ve Müslim rivâyet etmiştir. Ya içinde ölülerin çürümüş kemikleri bile bulunmayan sahte kabirler?! Demek ki evliyalara yalvarıp yakaranlar ile putlara yalvarıp yakaranlar -ortak koşulanlar farklı da olsa- ortak koşma açısından eşittirler. Hatta ma'bedleri türbeler olan zamanımız müşrikleri, eski müşriklerden daha ileri derecede sapıktırlar. Şimdi dördüncü kâideyi iyi dinle!

Dördüncü Kâide

Bil ki, zamanımız müşriklerinin şirki, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem dönemindeki müşriklerin şirkinden, pek çok yönden daha şiddetlidir.

Birincisi: Daha önceki sayfalarda gördüğümüz gibi, Müşrikler, ibâdet ve duâ ettikleri ilâhlarının kâinatın sevk ve idâresini yaptıklarını iddia etmiyorlardı.

Bilakis bu açıdan Allah'ı birliyorlardı. Onların i'tikâdları sadece, ilâhlarının kendileri adına Allah'a ricada bulunacaklarına ve böylelikle belalardan korunacaklarına, nimet, izzet ve ikrâma mazhar olacaklarına inanmaktan ibaretti. Putlara ibâdet ve duâ etmelerinin sebebi, onları kâinâtın yaratılmasında, idâre ve sevkinde pay sahibi gördükleri için değildi. Putlara ibâdet ve duâ ediyorlardı, çünkü onların, kâinâtın yaratıcısı ve yöneticisi yanında kendileri adına aracılıkta bulunacaklarına inanıyorlardı. Zamanımız müşrikleri ise, ilâhlarını "Gavs", "Kutup", "Evtâd", "Kırklar" gibi isimlerle adlandırıyor ve bunların kâinatta diledikleri gibi tasarruf, idâre ve sevkte bulunduklarını iddia ediyorlar. Bunun sayılamayacak kadar çok örneklerinden sadece birisini nakledeceğiz. ***Miftâhu'l-Kulûb*** isimli eserde Şemseddîn Nurî Nakşibendî şöyle der: "İlk kutup Bağdat, Şam, Halep beldelerinde tasarruf ederler. Diğer kutuplar da hallerine göre birer ikişer yerde tasarruf ederler. Oraları yönetirler. Hatta kâfirlerin ülkelerini dahi yönetirler. Ancak bunların tasarrufu yönetimi kutuplar kutbunun emri ile olmaktadır. Zîrâ, kutuplar kutbunun tasarrufu dışında kalan iki cihan içinde hiçbir şey yoktur. Bütün eşyayı, bütün ehlullahı kuşatmıştır. İki cihanda iyi kötü her ne olursa onun bilmesi, dilemesi, kalbinin hareket etmesi ile olur." Bu bâtıl iddialara Rabbimiz azze ve celle'nin kılıç gibi keskin ve parlak bir âyeti ile cevap verir ve deriz ki:

﴿مَا تَعۡبُدُونَ مِن دُونِهِۦٓ إِلَّآ أَسۡمَآءٗ سَمَّيۡتُمُوهَآ أَنتُمۡ وَءَابَآؤُكُم مَّآ أَنزَلَ ٱللَّهُ بِهَا مِن سُلۡطَٰنٍۚ إِنِ ٱلۡحُكۡمُ إِلَّا لِلَّهِۚ أَمَرَ أَلَّا تَعۡبُدُوٓاْ إِلَّآ إِيَّاهُۚ ذَٰلِكَ ٱلدِّينُ ٱلۡقَيِّمُ وَلَٰكِنَّ أَكۡثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَعۡلَمُونَ ٤٠﴾

«Sizin Allah'tan başka o taptıklarınız, sizin ve atalarınızın taktığı bir takım kuru isimlerden ibârettir. Allah onlar hakkında hiçbir delil indirmemiştir. Hüküm ancak Allah'a âittir. O, size, kendisinden başkasına tapmamanızı emretti. İşte dosdoğru dîn budur. Ancak insanların çoğu bilmezler.» [12/Yûsuf Sûresi: 40]

İkincisi: Daha önceki sayfalarda geçtiği gibi Mekke müşrikleri de diğer şirk koşanlar da Allah'ın yanı sıra mukarreb meleklere, nebî ve rasûllere, sâlih ve muttakilere ibâdet ve duâ ediyorlardı. Zamanımız müşrikleri ise sefîh, miskin, zalim, câhil, fâsık ve hatta kafir ve müşrikleri veli diye adlandırıp onlara ibâdet ve duâ etmektedirler. Üstelik duâ ve ibâdette bulundukları kimselerin kötü hallerini bizzat kendileri rivâyet ederler! Bunun da sayılamayacak kadar çok örneklerinden biri: Erzurum-Kümbet köyünde bulunan "Beynamaz Ahmed Türbesi"dir.

Üçüncüsü: Mekke müşrikleri darlık ve sıkıntı zamanlarda aracı ilâhlarını bırakır, yalnız Allah'a yönelirlerdi. Genişlik ve bolluk zamanlarında ise hem

Allah'a hem de Allah ile aralarına edindikleri vasıtalara yalvarırlardı. Zamanımız müşrikleri ise, darlıkta ve bollukta, sıkıntıda ve ferahlıkta dâima ölüler, türbeler, kubbeler ve mezar taşlarından oluşan ilâhlarına yalvarıyorlar. Hatta sıkıntıya düşülünce daha çok onlara yalvarıyorlar. Yüce Allah Mekke müşrikleri hakkında şöyle buyurmaktadır:

﴿ فَإِذَا رَكِبُوا۟ فِى ٱلْفُلْكِ دَعَوُا۟ ٱللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ فَلَمَّا نَجَّىٰهُمْ إِلَى ٱلْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ ﴿٦٥﴾ ﴾

«Gemiye bindiklerinde dîni/tapınmayı Allah'a halis kılarak yalnız O'na duâ ederler, derken Allah onları karaya çıkardı mı derhal şirke koyulurlar…" [29/Ankebût Sûresi: 65]

Yine şöyle buyurmaktadır:

﴿ وَإِذَا مَسَّكُمُ ٱلضُّرُّ فِى ٱلْبَحْرِ ضَلَّ مَن تَدْعُونَ إِلَّآ إِيَّاهُ ۖ فَلَمَّا نَجَّىٰكُمْ إِلَى ٱلْبَرِّ أَعْرَضْتُمْ ۚ ﴾

«Denizde bir musibet gelip çatınca Allah müstesna bütün yalvarıp durduklarınız kaybolurlar. Sizi karaya çıkarıp kurtarınca hemen yüz çevirirsiniz." [17/İsrâ Sûresi: 67]

Bu ve buna benzer bir çok âyetler Mekkeli müşriklerin şirkinin darlık zamanlarında yok olduğunu, onların rahatlıkta şirk koştuklarını ortaya koymaktadır. Şimdi kimin şirki daha büyük!? "Başınıza bir

darlık ve sıkıntı geldiğinde kabirlerde yatanlara sığının veya evliyaları yardıma çağırın" diyenlerin ki mi? Yoksa darlıkta Allah'ı birleyerek yalnız O'na duâ eden, sıkıntıdan kurtuldu mu, hemen şirk koşanların ki mi? Elbette hem darlıkta hem rahatlıkta devamlı şirk koşanların şirki daha büyüktür.

Bütün bu sebeplerden dolayı zamanımız müşrikleri şirkleri ile kardeşleri olan eski müşrikleri geçmişlerdir. Necis elleri ile yazdıkları necis kitaplarında şirk ve küfre davet ederler. Vallahi Ebû Cehil ve Ebû Leheb gibilerin ömürlerinde bir kez bile söylemedikleri sözleri, onlar sabah ve akşam devamlı söylemektedirler. Allah'tan af ve afiyet dileriz. Hamd olsun Allah'a, salât ve selâm olsun peygamberimiz Muhammed'e, âilesine ve ashâbına…

islâm dîninin aslı ve temel kuralı

Metin
Şeyhulislâm Müceddid İmâm
Muhammed b. Abdilvahhâb et-Temîmî en-Necdî

Şerh
Allâme İmâm
Abdurrahmân b. Hasen Âlu'ş-Şeyh

Tel : 0.216 314 95 81
Kayışdağı Mah. Akyazılı Cad.
Şahin İş Merkezi 48/B Kat.3Ataşehir/ISTANBUL

tevhid ve sünnet